

Чабырбах - оҕо төрөөбүт тылын сайдыытыгар суолтата

Березкина Светлана
Константиновна-
Н.Д.Субуруускай
аатынан Болтоно
орто оскуолатын
учуутал-логопеда

Чабырбах

- Саха тылынан уус уран айымньытын саамай сытыы, көрдөөх- нардаах көрүнгэ
- Араастара, көрүгнэрэ: оҕолорго, көр-күлүү, билбит – көрбүт, олоххо итэбэс- быһаҕас өттүн сытыы тылынан күлүү –элэк гынан хоһуйан этии, кыыл –сүөл туһунан, төрөөбүт дойдуга, майгы – сигили, ахсаан чабырбахтар.

Чабырѳах тас киэбэ

- Хоһоонго майгынныыр
- Тылын чуолкайдык сангарара
- Субуруччу түргэнник, лабыгыраччы этэн толоруллар
- Чабырѳах тэттик ырыалара

Чабырбах киһини

- Үөрдэр- көтүтэр
- абардар – саатырдар
- өрө көтөбөр

Чабырбах болѳомтону тардар өрүттэрэ

- Бэргэн этэр санаата
- Субу харахха көстөр гына туттан хаптан ойуулааһыннар
- Көрө – көрүдүөһэ
- Сытыы ох тыла

Чабырбабы толоруу

- Туттан –хаптан аабар
- Сирэйинэн – харабынан дьонно тиэрдиитэ
- Куолаһын араастаан уларытара, бытаардан , түргэтэтэн этэрэ
- Сорох тылын ырыанан тиэрдиитэ

Чабырџахтан туохха үөрэнэбитий?

- Төрөөбүт тылбыт баайын сайыннарабыт
- Ыраастык сангара үөрэнэбит
- Төрөөбүт дойдубут , айылџа, тулалыыр эйгэ туһунан билиибит кэниир.
- Майгы –сигили , норуот үгэһигэр үөрэнэбит

ЧАБЫРБАҢЫ ААБЫАН ИННИНЭ ТЫЛ – УОС ЭРЧИЛЛИЛЭРЭ

1. БАҢА – УОҢУ ЫРБАЧЧЫ ТУТУУ

3. ЧААСКЫ – айабы атытан кэтит тылы холбоччу чааскы курдук тутуу

2. СУЛУОН – УОҢУ ЧОРБОЧЧУ ТУТУУ

5. Кэмпие – тыл төбөтүнэн иэдэни ис өттүттэн анньыы

4. ТЭЛЛЭЙ – айах аһаҕас . Уос мичээрдиир . Кэтит тылы таналайга сыһыарыы

Куолаһы эрчийи

1.Күөмэйи сайҕаны

2.Тыраахтар тырылыыр

3.Көтөр аал тыаһыыр л-л-л-,
а-а-а-аа-аа.

Тыныныыга эрчиллиилэр

**Кэрэчээн сыттаах сибэккини
сыттыбыт** (муннунан салгыны
эбурийэн баран айабынан салгыны
таһаарабыт

Чүмэчи үрэбит - муннунан куускэ
салгыны ылан айабынан сыыйа
үрэн таһаарабыт. (3 төгүл),
муннунан салгыны эбурийэн
салгыны айабынан эмискэ
таһаарабыт чүмэчини
умулларабыт (3 төгүл).

Чуолкайдык сангарарга эрчиллиилэр

- Лаглай –лыглый
- Логлой –луглуй
- Лэглэй – лиглий
- Лэглэй – луглуй .
- Наннах – ныннах
- Ноннох- нуннук
- Нэннэх-нинник
- Нөннөх - нүннүк

Ахсаан чабырѳахтара .

- Арыылаабыт араналаабыт анды
СЫМЫЫТА 1.2.3.....
- Туустаабыт тумалаабыт туруйа
СЫМЫЫТА 1.2.3.....
- Лабаалыын лабыччалыын тонг харыйа
1.2.3.....
- Харыйа –хоруйа, холбуйа-
халбыйа,хаахыр –кыыкыр,хаххан –
халан .